

miensa ohella hän kertoi meille parista varsin liikuttavasta kohtauksesta mainittujen heimo-
laisten kanssa.

Varsinainen väestö on unohtanut »vanhat vihat». Missään ei tulvahtanut vastaan vihamielisyys, vaan ystävyys.

— Seurueeseemme kuului eräs aikaisemmin Inekrinmaalla asunut suomalainen. Päiväkaupalla kuljeskeli eri kyydeillä ympäri Inkeriä etsien sukulaisiaan, tosin heikoin tuloksin. Eräs toinen suomalainen pääsi Pietarissa sisälle entiseen lapsuudenkotiinsa ja koki suuren elämyksen.

— Hankkiuduimme Pietarin baptistikirkkoon eräänä sunnuntaina. Se oli tupaten täynnä. Meitä pyydettiin laulamaan kaksi eri kertaa. Toisella kerralla tulvahti luoksemme satakunta inkeriläistä purskahtaen rajuun itkuun. Monet heistä oli niitä, jotka olivat sotavuosina olleet Suomessa. Kävi ilmi, että silloin palatessa tie oli johtanut Siperiaan, mutta nyt on alkanut hiljainen paluu. Niin myös Neuvosto-Karjalaan siirretyille. Ensimmäisiä kuulemiani lauseita oli, että virsikirjatkin vietiin. Nyt

he puuhaavat itselleen omaa kirkkoa Tyrön tienoille, Pietarhovin suunnalle. Järkyttävempiä elämyksiämme oli tämä inkeriläisten tapaaminen. Läsniä oli myös Suomesta tullut nainen, joka 35 vuoden kuluttua tapasi sisarensa. Halumme olisi toimittaa sinne virsikirjoja ja yhtä ja toista muutakin.

— Moskovassa vieraili samaan aikaan 90-miehinen ylioppilaskuoro Virossa. He saivat vihiä meistä ja hankkiutuivat luoksemme. Sen heimomme asukkaista on yli 400.000 siirretty Siperiaan, mutta sittenkin tämä nuori joukko oli ylättävän isänmaallista tai ehkä juuri sen vuoksi. He kutsuivat meitä konserttiinsa, mutta isäntämme eivät tahtoneet aluksi suostua siihen. Kuitenkin pääsimme, ja tuossa puistossa, keskellä Moskovaa meitä tervehditettiin suomenkielellä kesken ohjelmaa, ja ohjelman kuulutus tapahtui myös suomeksi. Isäntämme eivät mitenkään suostuneet eestiläisten pyytämään yhdessä oloon konsertin jälkeen, mutta tapasimme heitä vielä muuten ja erosimme siinä toivossa, että yhteydet Suomenlahden poikki saadaan jälleen kuntoon.



*Kauppias I. Olschin
In memoriam.*



Eljas Härkönen.

Elokuun 27 p:nä siirtyi ajasta ikuisuuteen kauppias Ivan Olschin Kuopiossa. Hän oli syntynyt Aunuksen Karjalassa, Päljärven kylässä 14 p:nä syyskuuta vuonna 1881. Avioliiton hän solmi 18 päivänä helmikuuta 1903 Suopohjan kylästä kotoisin olevan Anna Makarintr. Vasiljeffin kanssa. Koko elämänsä ajan, lukuunottamatta eräitä väli vuosia, Ivan Olschin toimi kauppiana. Jo kotikylässään Päljärvellä hän harjoitti kauppiaan ammattia. Karjalan vapaussodan aikana hän, muitten heimoveljensä tavoin, otti osaa sen kaikkiin kohtaloihin. Sodan päättymisen jälkeen hän siirtyi Suomeen, missä aluksi pääoman puutteessa työskenteli yhdessä vaimonsa kanssa Sortavalan niputustehtaalla. Koottuaan senverran pääomaa, että voi aloittaa itsenäisen toiminnan, hän siirtyi Suojärvelle perustaen sinne hyvin menestyvän sekatarvarakaupan. Talvisodan jälkeen »Ukko Olschin», jolla nimellä

muistelemamme henkilö parhaiten tunnetaan, aloitti kauppatoimensa Kuopion Keskus-Hallissa. Vaimonsa kuoleman jälkeen 1952 hän luopui hallipaikastaan ja siirtyi nauttimaan hyvin ansaitsemaansa lepoa. Ystävien piirissä kauppias Olschin tunnettiin leikkisänä miehenä, joka vanhuudestaan huolimatta saattoi haastaa nuoremman »Borzaan» — painiin. — Ruumiinsiunauksen, siihen liittyvine jumalanpalveluksineen toimitti Koupijon Pyhän Nikolaoksen kirkossa 3 päivänä syyskuuta pastori Nikolai Karjomaa Helsingistä.

»Saata Herra lepoon palvelijasi sielu!»

N. K.

Syyskuun 19 päivänä kuoli tapaturmaisesti Lieksassa heimoveljemme Eljas Härkönen.

Hän oli syntynyt Itä-Karjalassa Mäntyselän pitäjän Pyhäniemen kylässä. Jo nuorena Härkönen sai jättää kotiseutunsa saatuaan kutsun

astua Venäjän armeijan palvelukseen. Sieltä hän kuitenkin monien seikkailujen jälkeen karkasi sekä tuli v. 1918 Suomeen. Hän taisteli heimon vapauden puolesta 1921. Ennen tätä ja tämän jälkeenkin Härkönen teki useita matkoja kotiseudulle. Hän työskenteli mm. Laskelässä. Härkönen kävi v. 1922—23 Impilahden kansanopiston ja vuosina 1924—25 Lahden kansanopistossa. Opistosta päästyään Härkönen tuli Suojärvelle ja toimi vuokra-autoilijana tutustuen hyvin Laatokan Karjalaan. Vuonna 1927 solmi avioliiton Suojärvellä. Perusti oman liikkeen Suojärven Lepäniemeen 1933. Sodan tultua hän siirtyi vaimonsa ja kahden poikansa kanssa kauas Savoan. Suomen saatua Karjalan takaisin Härkönen alkoi liiketoimintansa Suojärvellä. Uudet kohtelemukset siirsivät hänet jälleen muiden karjalaisten kera sisä-Suomeen, jossa tuli perhelisäystä tytär ja poika. Härkönen jatkoi liikettään Suonenjoella ja Kiuruvedellä. Vuonna 1952 hän muutti Lieksaan perustaen karstamoliikkeen. Kaikkialla ystävät tunsivat hänet erittäin vieraanvaraisena, ystävällisenä ja yritteliäänä miehenä. Kirkko oli hänelle hyvin läheinen, niinpä hänet nähtiinkin jatkuvasti paikkakunnan kirkkokuorossa.

Häntä jäi kaipaamaan vaimon ja neljän lapsen lisäksi laaja ystävä- sekä tuttavapiiri.

Teppo Ihatsu, s. 7. 7. 1898 Suistamalla, kuoli 22. 8. 1956 Helsingin Diakonissalaitoksella.

Sekatyömies Ivan Agapoff, syntynyt 11. 3. 1905 Repolassa, kuoli 16. 7. 1956 Helsingissä.

Yrjö Ketoranta

Helsingissä kuoli 8. 8. 56 laivuri Yrjö Ketoranta. Hän oli syntynyt Salmassa 26. 10. 1894. Suremaan jäi runsas suku.

Karjalan venäläistäminen

Kun Karjalais-Suomalainen Neuvostotasavalta lakkautettiin 16. 7. 1956 ja autonomisena tasavaltana — kuten ennen talvisotaa — liitettiin Venäjän neuvostotasavaltaan, ilmoitti O. W. Kuusinen, että Neuvosto-Karjalan asukasmäärä on noin 600000 henkeä ja tästä 3/4 venäläisiä ja 1/4 osa eli noin 150000 alkuperäisiä karjalaisia. On muistettava, että alunperin Neuvosto-Karjalan alue paisutettiin venäläisillä alueilla, joten sen asukasmäärä oli alusta alkaen venäläisemmistöinen. Erikoisesti venäläisvoittoinen on Muurmannin radan varsi, jonka varteen ovat keskittyneet kaupungit ja teollisuusyritykset. Petroskoin väkiluku yksistään lienee yli 70000 henkeä. Suuri osa sotien jälkeen pakkoluovutettua aluetta, Laatokan-Karjala, on liitetty Neuvosto-Karjalaan. Tälle alueelle on tuotu venäläisiä, joita lienee noin 100.000 henkeä. Neuvosto-Karjalan pinta-ala on erään lehtitiedon mukaan 179.000 km².

Venäläistämisen prosessi ehkä parhaiten käy ilmi vuonna 1934 painetusta neuvostoteoksesta, jonka nimi on »Aineistoa kansan ja kulttuurisen rakennustyön kehittä-

tyksestä Karjalan ASNT:ssa v.v. 1920—1933». Tämän mukaan oli:

1. Neuvosto-Karjalan väkiluku ilman rangaistusvankeja ja ilman sotaväkeä —

v. 1897	198.000	1930	294.181
1920	220.600	1931	304.197
1924	224.700	1932	332.633
1926	269.734	1933	372.634
1928	274.844	1934	378.565
1929	284.563		

2. Kansallisuuslaskelma (tuhansissa) —

	v. 1926	v. 1933
karjalaisia	100,8	109,0
suomalaisia	2,5	12,1
vepsäläisiä	3,9	3,7
venäläisiä	154,0	224,4
muuta	2,4	11,4

3. Karjan ASNT:n ulkopuolelta muuttaneita oli v. 1933 —

Neuvostolitosta ..	101.845
Ulkomaista	10.269
(Suomesta 7911)	
	112.114

Tämän tilaston kohdasta yksi näemme, että voimakas venäläistäminen alkoi vuoden 1920 jälkeen. Kohdasta kaksi sen, että karjalaisten luonnollinen lisääntyminen on ollut kaikista huolimatta voimakas (v. 1926 100,8 ja 1933 109 tuhatta). Kohdasta kolme näemme, että Neuvosto-Karjalassa v. 1933 oli 10.269 suomalaista siirtolaista, näistä arvatenkin pulavuosina tullut Suomesta 7911 ja arvatenkin Amerikasta 2358 henkeä. Rangaistusvankeja ja sotaväkeä lienee ollut huomattavat määrät, koska niistä on pidetty eri tilastoa.

Karjalaiset kansalliset pitäjät, karjalainen maaseutu, lienee edelleen täysin kansallinen. Kun Suomen ja Neuvostoliiton kesken nykyisin vallitsevat ystävälliset suhteet ei luulisi olevan vaikeata saada tietää, onko Neuvosto-Karjalan kansallisella alueella kansankielinen koululaitos tai onko se muutettu venäjänkieliseksi, kuten laita oli tsaarin sorron aikana.

Tässä yhteydessä tulkoon mainituksi, että vuoden 1926 väestötilaston mukaan oli entisessä Tverin läänissä, nykyisellä Kalininin alueella 140.567 karjalasta. Tämän luvun G. S. Maslova mainitsee v. 1951 julkaisemassaan kirjassa Ylä-Volgan karjalaisten kansanornamentti (Narodnyi ornament Verhne-Volzskih karel).

Neuvosto-Eestin venäläistämisestä antaa tietoja Aleksander Kailaksen Ruotsissa keväällä julkaisema teos »Okupeeritud Eesti». Sielläkin on entinen maakuntien ja kuntien jako lakkautettu. Tilalle on perustettu 39 piiriä (rajon) ja 320 kyläneuvostoa. Vuonna 1939 asukasluku oli 1.134.000 ja nykyisin se on noin 1.250.000. Tästä luvusta on alkuperäistä eestiläistä väestöä n. 850.000. Vähentyminen on johtunut joukkokyydytyksistä, kaatuneista ja maasta paenneista. Eestiin on tuotu venäläistä siviiliväestöä, pääasiassa kaupunkeihin, noin, 300.000 henkeä, neuvostosotavoimia lasketaan olevan noin 100.000 miestä. Tallinnan väkiluku yhdessä Nömmen kanssa oli v. 1939 170.000 ja nykyisin se on n. 250.000 henkeä. (K-la.)